

ΗΤΡΕΛΗΡΟΔΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

"Η τρελή ροδιά" είναι το τελευταίο ποίημα από τη συλλογή του Ελύτη "Η θητεία του καλοκαιριού". Η συλλογή αυτή ανήκει σε μια γενικότερη ποιητική συλλογή με τίτλο "Προσανατολισμοί", που εκδόθηκε το 1940.

Το ποίημα "Η τρελή ροδιά" είναι διάχυτο από χαρά, ζωή και κίνηση. Η τρελή ροδιά είναι ένα ποιητικό σύμβολο μέσα από το οποίο ο ποιητής περνάει τα θαύμα της ζωής. Το ποίημα αποτελείται από έξι στροφές και η κάθε στροφή από έξι στίχους.

ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

- **a pleine haleine** (α πλεν αλέν): με γεμάτη την αναπνοή
- **θολωτές καμάρες** (στ.2): των νησιωτικών σπιτιών του Αιγαίου
- **το καρπόφορο γελιό της** (στ.3): τα ρόδια

ΔΟΜΗ

Το ποίημα αποτελεί ολόκληρο μια ενότητα και δεν μπορούμε να το χωρίσουμε.

ΑΝΑΛΥΣΗ - ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Στην πρώτη στροφή ο ποιητής μας μεταφέρει στις κάτασπρες αυλές των νησιωτικών σπιτιών του Αιγαίου με τις θολωτές καμάρες. Εκεί φυσά σφυρίζοντας ο νοτιάς. Σ' αυτό το τοπίο η τρελή ροδιά σκιρτάει στο φως, σκορπίζει το καρποφόρο γέλιο της αναμεμιγμένο με το φύσημα του ανέμου, σπαρταράει με τις νιογέννητες φυλλωσιές και τα χρώματα.

Στη δεύτερη στροφή μεταφερόμαστε στους κάμπους όπου ολόγυμνα κορίτσια θερίζουν με τα ξανθά τους χέρια τα τριφύλλια. Ο ποιητής παρουσιάζει ένα κόσμο φανταστικό, ένα κόσμο ονειρικό. Η τρελή ροδιά γεμίζει τα πανέρια των κοριτσιών με φως και τα ονόματα τους με κελαηδισμούς και μάχεται να διώξει το σκοτάδι.

Στην τρίτη στροφή ο ποιητής περιγράφει την ανατολή του ήλιου. Η μέρα την αυγή ντύνεται και στολίζεται και ζώνει τον ήλιο με χιλιάδες πρίσματα. Η τρελή ροδιά παρομοιάζεται με άλογο που καλπάζει ασταμάτητα και ανακοινώνει στον κόσμο την ελπίδα που φέρνει η καινούρια μέρα.

Στην τέταρτη στροφή μεταφερόμαστε σ' ένα θαλασσινό τοπίο όπου δεσπόζουν τα καράβια και τα κύματα, ενώ η τρελή ροδιά χαιρετάει "τινάζοντας ένα μαντήλι φύλλων από δροσερή φωτιά" και "τρίξει τ' άρμενα ψηλά στο διάφανον αιθέρα".

Στην πέμπτη στροφή η τρελή ροδιά σαν ένα γλαυκό τσαμπί ψηλά στον ουρανό σταματάει τις κακοκαιρίες του δαίμονα και γεμίζει τη μέρα με φως και τραγούδια. Στην έκτη και τελευταία στροφή η τρελή ροδιά παίζει άνοιξη και καλοκαίρι, οργίζεται, ξελογιάζει, διώχνει τα κακά μαύρα σκοτάδια της φοβέρας, σκορπάζει μεθυστικά πουλιά στους κόρφους του ήλιου, βάζει φτερά στα πράγματα και στα όνειρα.

Το ποίημα αυτό είναι γεμάτο από υπερρεαλισμό. Τα πράγματα συνδέονται μεταξύ τους με αφύσικους τρόπους. Όλα είναι προσωποποιημένα, γεμάτα κίνηση και ζωή. Τη ζωή αυτή την αντλούν από την τρελή ροδιά που αποτελεί ένα σύμβολο μέσα στο ποίημα. Συμβολίζει τη ζωή, την κίνηση, την ενέργεια.

Το ποίημα είναι γεμάτο από μεταφορικές εκφράσεις και αντιθέσεις. Όλα όμως είναι γεμάτα ψυχή και κίνηση. Όλα είναι γεμάτα πρωτοτυπία γι' αυτό και κερδίζουν την απορία και το θαυμασμό του ποιητή.

ΙΔΕΕΣ

- Η ζωή είναι ένα θαύμα.
- Η ζωή είναι γεμάτη δύναμη, ομορφιά και αξίες.
- Ο άνθρωπος πρέπει να απολαμβάνει με όλο του το είναι τη μαγεία της ζωής.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
(Από «Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας» Β΄ Λυκείου, σελ. 229)

1. Σε κάθε στροφή η τρελή ροδιά παρουσιάζεται να συμμετέχει ενεργητικά. Να επισημάνετε (α) που επενεργεί κάθε φορά η τρελή ροδιά; (β) πώς επενεργεί;

Πρώτη στροφή: Η τρελή ροδιά επενεργεί στις κάτασπρες αυλές και στις θολωτές καμάρες των νησιωτικών σπιτιών. Επενεργεί σκιρτώντας το φως, σκορπίζοντας το καρποφόρο γέλιο της, σπαρταρώντας με τις νιογέννητες φυλλωσιές και τα χρώματα.

Δεύτερη στροφή: Η τρελή ροδιά επενεργεί στους κάμπους γεμίζοντας τα πανέρια των κοριτσιών με φως και τα ονόματα τους με κελαηδισμούς και πολεμώντας να διώξει το σκοτάδι.

Τρίτη στροφή: Η τρελή ροδιά επενεργεί στη μέρα καλπάζοντας ασταμάτητα και ανακοινώνοντας στον κόσμο την καινούρια ελπίδα που φέρνει η καινούρια μέρα.

Τέταρτη στροφή: Η τρελή ροδιά επενεργεί στη θάλασσα. Επενεργεί χαιρετώντας, τινάζοντας ένα μαντήλι φύλλων από δροσερή φωτιά και τρίζοντας τ' άρμενα στο διάφανο αιθέρα.

Πέμπτη στροφή: Η τρελή ροδιά επενεργεί στον ουρανό σταματώντας τις κακοκαιρίες του δαίμονα και γεμίζοντας τη μέρα με φως και τραγούδια.

Έκτη στροφή: Η ροδιά επενεργεί στην άνοιξη και το καλοκαίρι. Επενεργεί παίζοντας, θυμώνοντας, ξελογιάζοντας, διώχνοντας τα κακά μαύρα σκοτάδια της φοβέρας, σκορπώντας μεθυστικά πουλιά στους κόρφους του ήλιου και βάζοντας φτερά στα πράγματα και στα όνειρα.

2. Το τοπίο, που προβάλλεται, σε ποιο ελληνικό χώρο προσιδιάζει;

Το τοπίο που παρουσιάζει και περιγράφει ο ποιητής μοιάζει με το τοπίο των νησιών του Αιγαίου. Οι κάτασπρες αυλές και οι θολωτές καμάρες είναι χαρακτηριστικά δείγματα της αρχιτεκτονικής των νησιών του Αιγαίου.

3. Τι είναι, τελικά, για τον ποιητή η τρελή ροδιά;

Η τρελή ροδιά αποτελεί ένα ποιητικό σύμβολο. Συμβολίζει τη ζωή που δίνει κίνηση και ενέργεια σ' όλα όσα υπάρχουν γύρω μας. Η τρελή ροδιά ζωντανεύει και εμπυχώνει τα πάντα. Μεταμορφώνει τα πράγματα σε ζωογόνους οργανισμούς. Φέρνει τη χαρά και την ευτυχία και γεμίζει το είναι του ανθρώπου.

4. Ανταποκρίνεται το ποίημα στο μότο που έβαλε ο ποιητής (πρωινό ερωτηματικό κτλ); Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Ο ποιητής έχει δώσει στο ποίημα ένα μότο:

"πρωινόερωτηματικό
κέφι a pleine haleine"

Το μότο αυτό ταιριάζει απόλυτα με το περιεχόμενο και τον τόνο του ποιήματος. Το ποίημα είναι πραγματικά γεμάτο κέφι, χαρά και αισιόδοξη διάθεση που αντλείται από το θαύμα της ζωής. Είναι βέβαια και ερωτηματικό γιατί ο ποιητής εκφράζει σε κάθε στροφή την απορία του και το θαυμασμό του για το θαύμα που βλέπει να γίνεται στη φύση από την επενέργεια της τρελής ροδιάς.

Τέλος είναι γραμμένο σ' ένα γρήγορο ρυθμό ώστε σου κόβεται η ανάσα καθώς το διαβάζεις και καθώς περνάς από το ένα σκηνικό στο άλλο με την εναλλαγή των εικόνων.